

Kl. MITTELBAU/"DORA" - complex

In tegenstelling met andere concentratiekampen b.v. Kl. BUCHENWALD, Kl. DACHAU, Kl. FLOSSENBERG enz. zijn van Kl. MITTELBAU nagenoeg geen officiële documenten zoals "Haftlingspersonalkarten", transportlijsten, enz. teruggevonden. Teneinde enigszins aan dit gebrek aan officiële stukken tegemoet te komen, heeft de International Tracing Service te AROLSEN een z.g. gevangennummerboek samengesteld van de nrs 100001 t/m 121584 en achter de nummers de namen ingevuld, die voorkomen op de aanwezige stukken betreffende gevangenen van het Kl. MITTELBAU-complex. Deze gegevens zijn ontleend aan de "Revieraufnahme Haftlingskran-kenbau", aan "Kommandoblaetter" enz. Dit document, waarvan een copie bij het Informatiebureau in bruik-leen is geweest, bevat o.a. 85% van de namen van de gevangenen, die deel uitmaakten van het evacuatie-transport, dat uit Kl. AUSCHWITZ op 29.1 - 4.2.45 in diverse groepen in Kl. MITTELBAU aankwam. Tot dit transport hebben vele uit Nederland gedeporteerde Joodse gevangenen behoord.

A. BINNENKOMENDE TRANSPORTEN

TABEL XXI

vertrek kamp	aankomst	kamp	gev.no.serie
18.1.45 AU	29.1 - 4.2.45	MI	106000-109310
18.1.45 " via Ak.	11.2.45	"	109310-109360
- ADORF (odo MI)			
10.2.45 Ak. BUNZLAU (odo GR)	26.3.45	"	onbekend

1. Wat de gevangennummers van Kl.MITTELBAU betreft, dient het volgende te worden opgemerkt. Toen Ak."DORA"/NORDHAUSEN, oorspronkelijk een commando van Kl.BUCHENWALD, op 28.10.44 een zelfstandig kamp werd onder de naam Kl.MITTELBAU/"DORA", behielden de gevangenen, die zich op dat ogenblik in "DORA" bevonden, hun oude Kl.BUCHENWALD nummers. Hetzelfde geldt voor gevangenen van diverse andere oud-commando's van Kl.BUCHENWALD, die overgingen naar het Kl.MITTELBAU-complex (b.v. Ak."ANHYDRIT"/HARZUNGEN, Ak.ELLRICH enz). Gevangenen echter, die na 28.10.44 het nieuwe complex bereikten, ontvingen Kl.MITTELBAU-nummers, beginnende bij no.100.000.

2. Uit de aanwezige documenten en getuigeverklaringen blijkt, dat de "gezonde" Joodse gevangenen na aankomst te Kl.MITTELBAU/"DORA" met een der sub A genoemde transporten voor het merendeel zijn doorgezonden naar Ak.ELLRICH (cdo van Kl.MI). De zieke gevangenen zijn in de "Krankenbau" van het Moederkamp opgenomen.

B. NORMALE UITGAANDE TRANSPORTEN

Er zijn geen aanwijzingen voorhanden, dat uit Nederland gedeporteerde Joodse gevangenen in 1945 het Kl.MITTELBAU-complex met een normaal transport hebben verlaten.

C. EVACUATIE-TRANSPORTEN

I. Kl.MITTELBAU/"DORA" (Moederkamp)

5.4.45 naar BERGEN-BELSEN

1. Met bovenvermeld transport zijn zieken en zwakken van de Krankenbau en diverse commando's (o.a. Ak. ELLRICH) afgevoerd.
2. De andere evacuatie-transporten uit het Moederkamp o.a. naar Kl. RAVENSBRUECK vallen buiten het kader van dit werkrapport. Het is n.l. niet bekend, dat Joodse gevangenen hiertoe hebben behoord.

II. Ak. ELLRICH (commando)

Joodse gevangenen van dit commando zijn met een der volgende transporten geëvacueerd:

6.4.45 naar BERGEN-BELSEN (zieken en zwakken)
aankomst 10.4.45 (zie ook hierboven sub C/I)

8.4.45 naar Kl. SACHSENHAUSEN ("gezonden")
aankomst 16.4.45.

De gevangenen, die naar het Kl. SACHSENHAUSEN-complex zijn afgevoerd, hebben de tocht te voet afgelegd. Velen zijn onderweg bezwaken.

D. HET LOT VAN DE GEVANGENEN

1. Zoals reeds vermeld, zijn niet alle namen van de gevangenen bekend, die het Kl. MITTELBAU-complex bereikten met een der sub A genoemde transporten.
Blijkt alleen uit een getuigeverklaring, dat een nog niet teruggekeerde tot een der genoemde transporten heeft behoord, dan dient voor alle zekerheid zo mogelijk nagegaan te worden, of inderdaad de verklarende dit complex bereikte.
2. In het algemeen en bij gebrek aan tegenbewijzen zal naar aanleiding van het sub A/2 vermelde,

van nog niet teruggekeerde Joodse gevangenen, van wie vaststaat of verondersteld mag worden, dat zij het Kl.MITTELBAU-complex bereikten, moeten worden aangenomen, dat zij, hetzij in de "Krankenbau" van het Moederkamp zijn opgenomen, hetzij naar Ak.ELLRICH zijn gezonden.

3. De "Revieraufnahme Haeflingskrankenbau" van het Moederkamp is bijgehouden tot en met 4.4.45. Ook de zieken van Ak.ELLRICH werden tot vlak voor de ontruiming van dit commando naar de "Krankenbau" gezonden. Het merendeel der zieken van de "Krankenbau" is op 8.4.45 afgevoerd naar BERGEN-BELSEN. De achtergebleven gevangenen van de "Krankenbau" zijn op 11.4.45 bevrijd.
4. Wat de gevangenen van Ak.ELLRICH betreft, kan worden vermeld:

dat in de regel niet kon worden bepaald, of een niet teruggekeerde bij de ontruiming als ziek of zwak naar BERGEN-BELSEN, dan wel als "gezond" naar Kl.SACHSENHAUSEN is geëvacueerd,

dat uit hetgeen in het hoofdstuk BERGEN-BELSEN sub D/2 is vermeld omtrent het lot van niet teruggekeerden van dit kamp, onder bepaalde voorwaarden 31.5.45 als uiterste datum van overlijden is vastgesteld,

dat de gevangenen, die Kl.SACHSENHAUSEN bereikten in Ak.HEINDEL zijn terecht gekomen. De nog overlevenden van dit commando zijn, hetzij op 20 en 21.4.45 geëvacueerd, richting LUEBECK (namenlijst aanwezig), hetzij op 22.4.45 ter plaatse bevrijd (namenlijst bevrijden Kl.SACHSENHAUSEN eveneens aanwezig)

Resumerend moet dus in het algemeen van niet teruggekeerde Joodse gevangenen, van wie vaststaat of verondersteld mag worden:

dat zij het Kl.MITTELBAU-complex bereikten en in Ak.ELLRICH terecht kwamen,

dat zij niet in de "Krankenbau" van het Moederkamp zijn opgenomen,

dat niet bekend is, op welke bepaalde datum zij in het Kl.MITTELBAU-complex of tijdens de evacuatie naar of na aankomst te BERGEN-BELSEN of Kl.SACHSENHAUSEN zijn overleden,

dat zij geen reden hadden om, indien nog in leven, niet naar Nederland terug te keren,

met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid worden aangenomen, dat zij zijn overleden in Duitsland en wel niet eerder dan op 8.4.45 en uiterlijk op 31.5.45.

4. Voor niet teruggekeerden echter, van wie vaststaat of verondersteld mag worden, dat zij het Kl.MITTELBAU-complex bereikten, doch van wie tevens mag worden aangenomen:

dat zij in de "Krankenbau" van het Moederkamp
zijn opgenomen,

of

dat zij inderdaad na de ontruiming van Ak.
ELLRICH in een der kampen BERGEN-BELSEN of
Kl.SACHSENHAUSEN zijn gesignaleerd,

of

dat zij noch in de "Krankenbau" noch in
Ak.ELLRICH, doch elders zijn terecht gekomen,
b.v. in een ander commando (uitzonderingen),

of

dat zij na 8.4.45 in het Kl.MITTELBAU-complex
zijn gesignaleerd,

dient individueel en uit beschikbare gegevens de
meest aanvaardbare conclusie, hun lot aangaande,
te worden bepaald.
